

Lördagen den 14 november.

Prenumerationspris:
I Mariehamn: 1/4 år 5 mark.
1/2 år 9 mark.
1 år 15 mark.
I utlandet: 1/4 år 7 mark 60 penni.
1/2 år 12 mark.
1 år 20 mark.
För hemkörning 10 p. i månaden.
I landsorten tillkommer postarvodet.

Redaktör och ansvarig utgivare:
P. H. Olsson.

Annonspris:
Före texten 15 p., efter texten 10 p. för petrad.
Minsta annonspriset är 25 p. Förlöfning-, vigsel- och födelse-
annonser kosta 1 mk. Dödsfallsannonser med vers 2 mk,
utan vers 1: 50. — Annonserna böra vara inlämnade senast
kl. 6 e. m. dagen före tidningens utkommande. — Tidnin-
gen utkommer hvarje onsdag och lördag kl. 12 på dagen.

DANIEL NYBLIN, Helsingfors. Största och rikhaltigaste lager i Finland af fotografiska artiklar till bevisligen lägsta priser. Illustrerad Priskurant gratis. (F.T.A.2559)

Termometerobservationer.

November 12 kl. 7 — 5,5° C.
" 13 kl. 7 — 5° C.
" 14 kl. 7 — 0,5° C.

Kurser.

Finnlands Bank, den 3 Nov.

	Försäljningskurs.	Inköpskurs.
St Petersburg . . . k. s.	268: 50	266: —
London k. s.	25: 25	25: 15
" 90 dd. k. s.	25: 05	24: 95
Paris k. s.	100: 40	99: 80
" 90 dd. k. s.	99: 80	99: 20
Antwerpen k. s.	100: 30	99: 70
" 90 dd. k. s.	99: 70	99: 10
Berlin k. s.	124: 10	123: 40
" 90 dd. k. s.	122: 60	122: —
Hamburg k. s.	124: 10	123: 40
" 90 dd. k. s.	122: 60	122: —
Lübeck k. s.	124: 10	123: 40
" 90 dd. k. s.	122: 60	122: —
Amsterdam k. s.	208: 40	—
" 90 dd. k. s.	207: 30	205: 20
Stockholm k. s.	139: 20	138: 60
Kristiania k. s.	139: 20	138: 50
Köpenhamn k. s.	139: 20	138: 50

I Androsoffs gård

hålls bönenöte i morgon söndag kl. 5 e. m.

Döde:

F. d. Bondeenkan
Greta Mattsdotter
från Lemlands Flaka
* 18¹/₈ 12 † 18¹/₁₁ 96.
Älskad — saknad.

Auktion.

Onsdagen den 18 innevarande november kl. 12 på dagen försäljes invid härvarande gamla packhus genom offentlig auktion förolyckade svenska skonerten Hebe, nu liggande i stadens västra hamn, jämte från densamma bärgade inventarier; hvarom hugade spekulanter underrättas.

Mariehamns tullkammare, den 4 november 1896.

Leon Hagman.

Medelst offentlig auktion

som fredagen den 20 innevarande november kl. 1 på dagen förrättas inför denna stads drätselkammare försäljes stadens obebyggda gårdstomt N:o 2 i 4:de kvarteret af stadsdelen A. hvarom hugade spekulanter härmedelst underrättas.

Mariehamn den 3 november 1896.

På drätselkammarens vägnar:

H. C. Wikman.

Till salu.

Tullinlagor
finnas till salu å

Tryckeriet.

Nordiska Aktiebanken för Handel o. Industri

Aktiekapital Fmk 8,000,000, Reservfond Fmk 1,600,000.

Emottager insättningar ej blott å **Depositionsräkning**

med 4	%	ränta på 6	månaders uppsägning
" 3 1/2	%	" 3	"
" 3	%	" 2	"
" 2 1/2	%	" 1	"

utan ock å **Depositions-Kontokurant** räkning med högsta gällande depositionsränta, hvilken hvarje halfår lägges till kapitalet, som sålunda tillväxer med ränta på ränta, samt å **Löpande räkning** med 2 % ränta.

Lokalombyte.

RAKSTUGAN

är från i dag flyttad till Handl. I. Rosténs gård.

Högaktningsfullt

Daniel Meyer.

Skeppsredare & Kaptener!

O. E. SANDIN

Skeppsfournerare

Schipehandler ••••• Schiffshändler

FOURNISSEUR DE NAVIRE.

Innehafvare af Hernösands (f. d. Nätterqvistska) skeppsvarfvet.

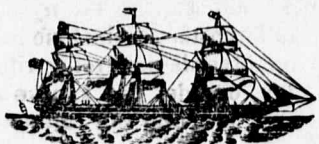
HERNÖSAND.

Kansallis-Osake-Pankki

National-Aktie-Banken

hålls öppen alla häglfria dagar från kl. 10—3.

Ångfartygslägenheter.

Vinterångaren

„SOFIA“

afgår från MARIEHAMN till STOCKHOLM hvarje söndagsafton kl. 12 och från MARIEHAMN till ÅBO hvarje torsdagsmorgon kl. 6.

Närmare meddelar

VICTOR STARCK.

Ångfartygslägenheter

under

November månad

till Stockholm kl. 9 f. m.
ång. **Nordkusten** den . . . 3, 17.
till Stockholm kl. 9,30 f. m.
ång. **Ebba Munck** den . . 8, 17.
till Åbo norrut kl. 8,30 f. m.
ång. **Ebba Munck** den . 3, 12, 21.

Närmare meddelar

Victor Starck

för Nordkusten.

C. A. Furstenborgs
ångbåtsexpedition
för öfriga båtar.

Ångfartyget

Åland

afgår

tillsvidare från Mariehamn till Åbo hvarje lördag kl. 7 f. m. och från Åbo till Mariehamn hvarje onsdag kl. 9 f. m.

Närmare meddelar

C. A. Furstenborgs

ångbåtsexpedition.

Ångfartyget

Stella

afgår

från Åbo lördagen den 14 november kl. 9 f. m. och från Mariehamn onsdagen den 18 kl. 7 f. m.

Närmare meddelar

C. A. Furstenborgs

ångbåtsexpedition.

(Var god och atklipp annonsen.)

Ångaren

„MARIEHAMN“ och „SKÄRGÅRDEN“

underhålla reguliera turer

Måndagar.

från Ödakarby till Mariehamn kl. 5,15 f.m.	
" Qvarnbo " " " 6 "	
" Germundö " " " 6,15 "	
" Färjsundet " " " 6,30 "	
" Tosarby " " " 7,15 "	
" Norrbyvik " " " 9 "	

Tisdagar.

från Grundsunda till Mariehamn kl. 5 f. m.	
" Vargata " " " 5,40 "	
" Delvik " " " 6,30 "	
" Bomarsund " " " 7 "	
" Tranvik " " " 7,30 "	
" Lumparland " " " 8 "	
" Norrbyvik " " " 9 "	

Onsdagar

från Degerby till Mariehamn kl. 6 f. m.	
" Västerånga " " " 8,30 "	
från Bolstaholm till Mariehamn kl. 5 f. m.	
" Bastö " " " 5,15 "	
" Labbås " " " 5,30 "	
" Snäckö " " " 6 "	
" Marsund " " " 8 "	
" Marby " " " 8,15 "	
" Tellholm " " " 8,45 "	

Torsdagar

från Åsgårda till Mariehamn kl. 5,30 f. m.	
" Qvarnbo " " " 6 "	
" Germundö " " " 6,15 "	
" Bartsgårda " " " 6,45 "	
" Färjsundet " " " 7,15 "	
" Tosarby " " " 8 "	
" Norrbyvik " " " 9,15 "	

Lördagar

från Grundsunda till Mariehamn kl. 5 f.m.	
" Vargata " " " 5,40 "	
" Delvik " " " 6,30 "	
" Bomarsund " " " 7 "	
" Tranvik " " " 7,30 "	
" Lumparby " " " 8 "	
" Norrbyvik " " " 9 "	

Båtarna återvända från Mariehamn samma dagar kl. 3 e. m.

OBS! Söndagar, måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar uthyras båtar för extra turer och bogseringar hvarom närmare meddelas af **VICTOR STARCK**, agent i Mariehamn.

DIREKTIONEN.

Diverse.

SKANDIA

(arbetar i vårt land sedan 1856)

Brandförsäkringar

Lifförsäkringar med 3/4 i bolagets vinst utan premieförhöjning.

Agent:

Victor Starck.

(F.T.A.1005)

Rättegångar och andra slags juridiska uppdrag utföras genom

Hj. Furuhielm.

Hofrättsaukultant.

Herrar Annonsörer,

som abonnerat plats i tidningen Ålands julalbum, behagade senast inom denna vecka inlämna manuskript till tryckeriet.

OBS! Ännu äro några stador lediga.

— Efter begäran. Fröken Rosa skall gå på apoteket och köpa ricinolja åt sin lilla bror. „Men fråga provisorin“, säger Rosas pappa, „om han ej kan tillsätta något, så att pojken har lättare att ta i oljan.“ Rosa kommer på apoteket och framställer sin önskan. „Jo, för all del“, säger den artige apotekaren. „Det skall strax vara expedieradt. Var så god och sitt ner så länge och förfriska er med ett glas lemonad.“ Fröken Rosa dricker lemonaden, men väntar förgäves på den begärda mixturen. „Är oljan färdig?“ frågar hon omsider blygsamt. „Ricinoljan? Den har ni ju redan druckit. Den var i lemonaden“ Tablå!

Vårt skärgårdsfiske.

Aftonposten påbörjar den 9 dennes en artikelserie i denna fråga, hvars innehåll torde vara af intresse för våra läsare, af hvilken orsak vi taga oss friheten införa densamma.

Under loppet af de senaste åren har intresset för fiskerinäringen i vårt land blifvit allt lifligare och det har visat sig att äfven de verkliga yrkesfiskarene begynt inse betydelsen af förändringar på området i frågan. Detta nyvaknade intresse har särskildt uppenbarat sig i åländska skärgården, där fiskaren Forsberg från Lappo by i Brändö socken med oafsläpplig energi arbetat för fiskets och fiskerinäringens höjande samt med tillhjälp af andra intresserade personer, bland hvilka främst märkes ägaren till Lemsjöholms ägdom i Rimö, baron von Haartman, lyckats åstadkomma en fabrik för tillverkning af fiskkär. Behovet af dugliga kär för insaltning af strömming är väl insedd, och fabriksens tillverkningar hafva äfven tillvunnit sig allmänt erkännande samt belönades vid fiskeriuutställningen för en månad sedan med första priset.

På skilda orter i landet har konservering af hvassbuk och strömming blifvit ett inbringande näringsfång. Emellertid har nästan allt, som hittills åtgjorts i sagda syfte, gällt hufvudsakligen nämnda fiskslag, medan man åtminstone i den södra och sydvästra skärgården förbisett, att de äldre fiskslagen, som dock förekomma äfven här, kunde utgöra föremål för ett inbringande fiske.

De underrättelser, som under de senaste dagarna ingått från Ekenäs skärgård angående laxfångst med långref, äro ett tydligt bevis därpå, att fiske efter lax med krok med fördel kan bedrivas äfven vid Finlands sydkust, likasom sådant fiske vid tyska nordkusten samt vid hela svenska ostkusten ända upp till Umeå införskaffar en betydande del af skärgårdsbornas lefvebröd.

Ett annat fiskslag, som äfven, liksom laxen, har ett högt saluvärde, är ålen. Tillgången på denna fiskart i våra vatten är icke ringa, men vederligen bedrives ålfiske, märkligt nog, ej af yrkesfiskare vid våra kuster annorstädes än i närheten af Helsingfors. Och här skötes fisket irrationellt. I stället för att fänga fullvuxen, fullt matnyttig och duglig fisk, taga våra fiskare uteslutande på krok ålar af den minsta storlek man kan tänka sig.

Det ålfiske-sätt, som i Sverige bedrives med s. k. hommor, är däremot fullkomligt obekant för våra fiskare. Med dessa fiskeredskap — ett slags ryssjor — erhålles nästan uteslutande fullvuxen vandringsål, eller sådan, som är stadd på väg från insjöar och skärgårdsvikar ut till nordsjön för att där lägga sin rum.

Det voro enligt vår tanke icke ur vägen om genom vederbörandes försorg åtgärder blefve vidtagna för att bland skärgårdsbefolkningen sprida kunskap om ofvan nämnda sätt, att med billiga redskap fänga lax och ål, som för möda och redskapsremont gifva en synnerligen hög ersättning.

Hvems är skulden?

Nu för tiden, då landbrukaren genom de senaste magra åren blifvit tvungen att öfvergifva 1870-talets „gentila jordbruk“ och att vända sig till det „ekonomiska jordbruket“, tyckes han i allmänhet vara på dåligt humör och klaga öfver likt och olik. Särskildt allmän bland landtmännen är sålunda t. ex. klagomålen öfver att tjänarena — främst majerskor — icke kunna i tillbörlig grad fylla de ökade fordringar, som nutidens majerhushållning och landbruk ställer på dem, och detta oaktadt yrkesskolorna för ifrågavarande fack, under de senaste årtiondena utvecklats i icke ringa grad samt erhållit fastare organisation och kunnigare lärare. Dessa klagomål höras, enligt hvad jag kunnat finna, särskildt från de delar af vårt land, där majerhandteringen plötsligt uppblomstrat, eller där jordbruket på ett eller annat sätt blifvit ledt ur de gamla gångarna. I sammanhang med

denna klagan fälles mångt hårdt ord om skolorna och deras ledande män, och äfven nutidens ungdom, isynnerhet majerskorna, få sin skarpa orlofsedel. I hvad mån denna de nuvarande husböndernas allmänna klagan är berättigad skulle jag nämare vilja försöka utreda.

Vårt jordbruk och än mer vår majerhandtering har under de senaste decennierna gått framåt med stora steg. Inom det förra området har t. ex. mossodlingen tillvunnit sig en aktningssvärd betydelse uti olika delar af vårt land, en inbringande gräsodling har blifvit allt allmännare, och rationella redskap och maskiner hafva uti stor skala blifvit spridda bland byggderna. Äfven ladugårdsskötseln har vunnit i stadga och i allmänhet blifvit mera planmässig och på samma gång mera inkomstbringande. Vår majerhandtering har vuxit till en industri af största betydelse för hela vårt lands ekonomi, i det vid densamma införts rationellare metoder och ändamålsenligare redskap och maskiner.

Hela denna mångsidiga utveckling inom vårt landbruk har emellertid skett temligen plötsligt och i flera afseenden öfverberedd. Och nu klaga våra landtmän öfver att deras främsta handlangare, de skolade tjänarena ej mäktat med sin uppgift under dessa nya förhållanden.

Men kan det ej i fråga sättas — och enligt min åsikt kan man göra det med skäl — om det är alldeles rätt af husbönderna att skjuta skulden på tjänarena. Det synes mig vara att se saken från gålet håll, ty enligt mitt förmenande ligger hufvudfelet icke i tjänarens oförmåga, utan däri att husbönderna själva icke äro förberedda på de nya förhållandena, som från utlandet plötsligen strömmat in öfver oss och med oemotståndlig makt dragit vårt landbruk med sig. Husbönderna voro från början icke den nya situationen vuxna och hafva ej håller ännu så att säga fått fatt uti sin tid.

Låtom oss t. ex. se, hurudana förhållandena voro i Österbotten, då majerirörelsen vaknade där. Jo, husbönderna förstodo sig ej alls på rationell mjölkhushållning, i det de fullkomligt saknade kunskaper i den nya industrins såväl praktik som teori. Hvad var då naturligare, än att de blefvo helt och hållet beroende af sina tjänare, — majerskor o. a. Och när husbönderna till och med saknade förmåga att kontrollera och leda tjänarens arbeten, ja, då de ej ens ägde omdöme och insigt nog för att uppfatta deras sträfvan och berättigade önskningsmål inom facket, så måste det anses såsom fullkomligt naturligt, att tjänarena, äfven om de från början varit i yrket dugliga förr eller senare förlorade sitt intresse för arbetena, skakade af sig de lärdomar de i skolan eller annorstädes inhämtat och slutligen gifvo verkligt skäl till omdömet oduglighet i yrket. Men ligger nu hufvudorsaken till missförhållandet hos tjänarena? Nej det synes nog klart att det är själva husböndernas yrkesokunnighet, som bär skulden. Liknande exempel kunna anföras från andra delar af vårt land och hämtas äfven från jordbrukets område.

Hvarje tjänare behöfver ledning från husbondens sida och får han icke en sådan slappas hans arbetsifver. Dessutom är det alldeles förmycket begärt, att en tjänare skall bära hufvudansvaret för det utförda arbetet. Yrkesskickligheten bör i främsta rummet finnas hos husbonden.

Må husbönderna därför få ögonen öppna „för bjälken i äget öga“ och ej förgäta att „sådan herre sådan dräng“. Ett varaktigt framsteg på jordbrukets område kan ernås endast genom att husböndernas yrkesbildning höjes. I och med det samma framtingas också en större skicklighet hos tjänarena, yrkesskolorna måste då aflämnat bättre förberedda lärjungar, och dessa hållas sådana under sin praktiska värksamhet ute i lifvet kvar på den goda banan, som anvisats dem i skolan, i stället för att småningom tillföljad af bristande ledning glida in på andra och sämre vägar.

a. f.

När tiggarn får ost så begär han den stekt.

Ingen synes stor i sin kammartjänares ögon.

Mariehamn och Åland.

— **Stiftsnyheter.** Inom den 9 d:s utgången ansökningsstid har kyrkoherdeämbetet i Lemland ansökt af kapellanen i Solf Ernst Appelberg, t. f. kyrkoherden i Lemland Gustaf Emil Lindberg, kapellanen i Somero Teodor Brandt och kapellanen i Tyrvis Emil Törnvall.

— **Domarekåren.** Härads höfdingetjänsten i Ålands domsaga är anslagen ledig att ansökas inom 56 dagar från den 31 oktober och vikariatet tillsvidare för samma tjänst är lediganslaget att ansökas inom 30 dagar från den 7 november.

— **Urarfvaansökan** inlämnades till häradsrätten vid urtima tinget i Finnström i går af aflidne läneveterinären Axel Berghs enka, Anna Bergh.

— **Åbo hästförsäkringsaktiebolag.** Till försäkringsbolagets ombudsman på Åland har valts agronomen A. Rosenberg i st. f. aflidne veterinär A. Bergh.

— **Vid Åbo skeppsberäthafvare förenings** senaste sammanträde meddelade ordf. kapten G. E. Mattsson, att genom den insamling, som af föreningen bedrivits till förmån för det vid åländska skeppet Palmes förlisning vid Dublin förolyckade irländska bärgningsmanskapets efterlämnade familjer, influtit sammanlagt omkring 2,600 mark. Summan kunde icke exakt uppgifvas, alldenstund en del listor jämte å dem insamlade medel insändts direkte till Helsingfors. Slutlig redovisning öfver de i hela landet föranstaltade insamlingarnas resultat torde innevarande månad komma att ingå i hufvudstadens tidningar.

— **Undersökningar af atmosfären.** På grund af internationel öfverenskommelse skola natten mot den 14 dennes observationer anställas i atmosfärens högre lager. Samma natt äga äfven de ymniga Leonidstjärnfallen rum. Observationerna utföras sålunda att nämnda natt kl. 2 luftballonger med själfregistrerande meteorologiska instrumenter uppsläpas i Petersburg, Berlin, Strassburg och Paris. Ballongerna bli fylla med vätska och man hoppas att de skola nå höjder af bortåt 20 km. Då ballongerna lätt kunna bli vinddrifna långt bort från uppstigningsstället uppmäntar chefen för ryska luftseglarparken i de ryska tidningarna allmänheten att, om någon af dessa ballonger påträffas, med iakttagande af all möjlig försiktighet insända densamma jämte ballongkorgen, utan att öppna den sistnämnda, enligt å densamma förefintlig adress, hvarjämte ort och tid för upphittandet noga bör angifvas. Under vilkor att korgen ej blifvit öppnad utbettaiar luftseglarparken att upphittaren nn belönas af 50 rubel. Då det icke är osannolikt att ballongen från Petersburg kan falla ned någonstades i Finland har lotsdirektören telegrafiskt uppmäntat vederbörande distriktschefer att delgifva underlydande detta att för den händelse ballongen här skulle nedfalla, den bör tillvaratagas och i oskadt skick insändas, då ersättning erhålles.

— **Urtima ting** hölls i går i Finnströms sockens och Geta kapells samt Saltviks sockens tingslag under ordförandeskap af hofrättsassessor C. A. Tollet.

— **De raska fiskarna** från Karlskär, hvilka med fara för äget lif räddade strandade briggen Hildas besättning, vore väl förtjänta af någon utmärkelse, hvilket vi hoppas vederbörande skola ihågkomma.

— **Vinterångaren Sofia** företog i onsdags, såsom vi redan tidigare omnämnt, en proffur till Nyhamns båk och ett stycke ut till hafs. På turen medföljde ett antal stadsbor, hvilka med intresse besågo båten sådan den efter de vidtagna remonterna tedde sig och man uttalade allmänt sin belåtenhet med densamma. Ålands kommunikationsbolag har också fått vidkännas rätt betydande kostnader för, de vidtagna förändringarna. För förändringen af stäfen till isbryartyp har betingats ett pris af 5,000 kronor och förstärkning samt insättning af nya plåtar hafva kostat 2,400 kronor. Tillbyggnad af en rökhytt å öfre däck, en ny posthytt samt öfriga remonter och målning hafva stigit till 3,000

kronor, således insumma 10,400 kronor. Man hoppas nu och det med rätta att äfven de missnöjda skola vara belåtna med det nya skick, i hvilket Sofia befinner sig.

— **Ålands smörexport.** Med ångfartyget Sofia afsändes i torsdags genom firman J. E. Sundström & Co 25 drittlar smör och från Hammarlands majerier afgingo 4 drittlar, således inalles c:a 1,450 kilogram.

Från Kökar.

— **Folkskolekomité.** Å kommunalstämma den 2 dennes tillsattes en folkskolekomité, bestående af t. f. kapellanen J. Bäck, skraddaren J. Mattsson, bönderna M. V. Eklund, J. E. Öhberg, E. J. Finneman och J. E. Lindqvist.

— **Examinerad barnmorska.** En sådan har länge varit ett af Kökarbornas önskningsmål och detta kommer nu att förverkligas. Kommunen har anslagit 200 mk årligen till aflöning, och tillskott här till af statsmedel skulle hos vederbörande begäras.

— **Väderleken** är kall och ruskig för närvarande. Norden far fram som en turk och gubben Vinter kommer väl i släp. Ja den som hade en god tallskog!

B. B. Stockholm.

Snö i luften, på marken och på hus-taken, det är hvitt och snyggt öfverallt i vår goda stad.

Vår vinterångare har passerat och afgått till Åbo för att i morgon vidtaga med sina ordinarie turer; det är för öfrigt numera af de „stora båtarna“ endast Ebba Munck som besöker oss. „Stella“ upphör också med sin nästa tur — och då är det med en sann erkänsla vi lyfta på hatten för dem, hvilka bland detta samhällets innevånare medverkat hvar i sin stad till kommunikationens fortsättande i vintertid — så länge blott de högre makter blifva „Sofia“ bevägna.

Det påstås, att fru Eva Nansen kommer att passera Mariehamn den 17 dennes ombord på detta Nordenskjölds fordua fartyg. Att Mariehamnarne skola på något festligt sätt hälsa fru N. välkommen till Åland, är antagligt — men på hvilket? Musik kunna vi icke bjuda på — vare det sagt med all aktning för våra musikanter och vår „vaktparad“ — och några rosor torde trädgårdsmästaren ej kunna prestera förrän Gud ger sommar igen — men en sångarlyra af idégran kanske och hurra kunna vi, niofaldigt, som du vet.

Det hurrades för resten i onsdags på den lusttur som Sofia med af kaptenen och direktionen artigt inbjuda damer och herrar gjorde i den vackra vinterdagen ut till hafs, Nyhamns lotsplats rundt, o. s. v. De Mariehamnare, som under sommaren så godt som försvinna i främlingarnas täta leder — samlas om vintern ibland till „ett folk“ till gemensamma tillställningar och angenämt sällskapslif. Men du är naturligtvis nyfiken att veta huru arbetena lida m. m. med det Mariehamn „som komma skall“ till sommarn. — Taksplanerna hafva ännu ej kommit till den nya restaurationslokalen och väggarna ej häller, men de komma nog i tid ännu hoppas man. Med grundläggningen går det däremot raskt, „Rosa villa“ och den aparta serveringspaviljongen rifves och det blir en särskild byggnad med rum för läkarene, för massörerne o. s. v. till höger om vägen, som leder upp till „bårgat“, där kanske ett nytt utsigts-torn skall uppstå. Åtminstone har Sonck gjort en öfverdådigt treflig ritning till en sådan, och det blir kanske en slags „spårväg“ dit upp för att underlätta möjlig tillfällig servering af kaffe m. m., sedan „klinten“ ej vidare är på modet.

U. G.

— **Eftergiftet.** Mannen (i den nya bostaden): „Här är ju portnyckeln till vår förra bostad“.

Hustrun: „Nu kan du gärna behålla den!“

— **Förklaring.** Gamla faster Sara har aldrig blifvit gift af det skäl, att hon aldrig kunnat hålla sig tyst så lång tid som behöfdes för en ung man att fria.

Öfriga inrikes orter.

— **Landtdagsärende.** Proposition rörande ny förordning om kommunalförvaltningen på landet har stadfäst att föreläggas ständerna.

— **Skollärarnes i Kuopio stift landtdagsval.** Valda blefvo kollegan S. Westerlund med 37 röster och professor E. G. Palmén med 15 röster.

— **Till minne af Kejsar Alexander II:s besök vid Langinkoski fiskeläge** i närheten af Kotka hafva Kymmene kommun och Kotka stadgemensamt upprett ett minnesmärke och aftäcktes detta senaste vecka i närvaro af flera senatsmedlemmar, Viborgs läns guvernör och tusenden andra personer. Då man stiger i land vid Langinkoski landningsplats, finnes omedelbart invid på andra sidan vägen en stor sten, å hvilken fästs en minnestafva med inskriptionen: „Fredsstiftaren Alexander III njöt här af hvilat från sina mödor i sitt trogna folks hägn.“

Platsen omkring stenen var till högtidligheten vackert dekorerad. Bakom stenen var anbringad en hög svart och gul fond, å hvars midt var anbragt H. M:s namnchiffer, Å III, krönt af en kejsarlig krona. Framför stenen var för de väntande gästerna uppförd en estrad, dekorerad med Finlands vapen samt flaggor. Platsen var i öfrigt dekorerad med flaggor. Till H. M. Enkekejsarinnan afläts från högtidligheten ett telegram.

— **Folkskollärarnes lönevilkor.** Härom skriver en folkskollärare till Vasa Nyheter:

Det är med en viss obehaglig känsla man mottager underrättelsen om en tjänstekamrats död, och man frågar sig själf? hvarför ställer sig dödlighetsprocenten så hög inom folkskollärarnes kår? Dock ligger svaret mycket nära till hands: öfveranstängning i skolan och den knappa aflöningen. Se där de faktorer, som till dato så bjärt framlysa i vårt folkskolleväsende. Vilja vi jämföra folkskollärarkåren med andra tjänstemannakårer i landet, så skola vi knappt finna någon, som är så dåligt aflönad. Många lägre tjänstemän, som i bildningsgrad står på lägre ståndpunkt och som icke året om har stort mera arbete än en folkskollärare på par tre månader, uppbära lika stor och t. o. m. större årlön. Vi hoppas, att landets ärade representanter vid instundande landtdag ingalunda skola lämna denna viktiga fråga obeaktad. På samma gång hoppas vi också, att en slik åsikt som den vid förra landtdagen af en representant uttalade, nämligen att „folkskollärarne äro lika väl aflönade som kapellaner“, icke denna gång skall göra sig hörbar.

— **Landtmätarearvode.** Vicelandtmätaren i detta län A. W. Schönberg har tillagts ett ledigt blifvet extra landtmätarearvode af 1000 mark om året.

— **Antagna köpeanbud.** Senaten har antagit samtliga anbud gjorda vid auktionen den 24 nyssvikne oktober å 10,788 hektoliter råg och 2,987 hektoliter korn från Åbo kronomagasins.

— **Sjöförsäkringsaktiebolaget Triton** i Åbo försäkrade under år 1895 Fmk 34,044,885 emot premier efter afdrag af ristorno af Fmk 360,000: 84, hvaraf återförsäkrades Fmk 12,125,011 mot premier af Fmk 100,191: 71. På årets risker hafva skadeersättningar utbetalts till belopp Fmk 187,458: 02 och för vid 1895 års slut oreglerade skador samt för löpande risker och obetalta ristornos afsatts Fmk 133,651: 76. Ställningen den 31 sistl. dec. visar ett deficit af Fmk 416,679: 18. Hertil komma garantifonden Fmk 1,000,000 och den ofvannämnda afsättningsfonden Fmk 187,458: 02.

— **Navigationsskolan i Raumo,** som åter började sin värksamhet den 2 dennes, besökes af 14 elever, nämligen på sjökaptensafdelningen 4, på styrmans- 1, på kofferdiskeppare- 1 och på understyrmansafdelningen 8.

— R. L.

— **Åbo aktiebank** uppges komma att för sin räkning inköpa bokhandlaren A. W. Edgrens gård i Åbo, där banken nu är iurymd.

— **Raske sjömän.** Enligt hvad skärgårdsbor berättar, vågar den å fyrskeppet vid Kallbådan, där det i senaste nummer omnämnda haveriet inträffade, anställda ryska vaktbetjäningen vid litet starkare väder icke med ägan båt begifva sig af eller till fyrskeppet. De raska gossarne, som för sin semesterledighet förfoga öfver en stuga på Pörtö, måste hämtas till land och föras därifrån af öborna, ehuru de äga en god och väl utrustad transportbåt. — Bbl.

— **Svensk sammanslutning å Karhula bruk.** Den svenska talande personalen vid Karhula bruk ämnar sammansluta sig till en förening med samma program som „Arbetets vänner“ i hufvudstaden. Vi hoppas säga F. T. att den lofvärda tanken snart blir förverkligad, och önska i så fall företaget all möjlig framgång. Må det mana till efterföljd äfven å andra orter, där svenskar till större antal finnas midt i bland den finska befolkningen. Må närmast den svenska kolonin å Kallikoski bruk följa exemplet. — F. T.

— **Hotbeslagsskolan i Åbo** har fått sig tilldeladt ett anslag af 3,000 mark per år till och med utgången af år 1899.

— **Terminsaftifterna i statsskolorna.** Med anledning af att skollärarmötet år 1893 uttalat sig för en nedsättning af terminsaftifterna i statens fruntimmersskolor till samma belopp som i läroverk för gossar skall senaten beslutit hemställa om en sänkning af dessa afgifter. Beslutet skall gå i den riktning att terminsaftifterna i gosskolorna skulle höjas med fem mark, hvarigenom dessa i hufvudstaden komme att stiga till 30 mark och i landsorten till 25 mark samt att afgifterna i fruntimmersskolorna skulle från 40 mark sänkas till samma belopp. — N. Pr.

— **De finska censurmyndigheterna och Frödings dikter.** Se här hvad det tusenhöfdate ryktet förmåler, säger N. Pr.

När man i Sverige fick ögonen upp för de samhälleliga vådor spridningen af Frödings senaste dikthäfte kunde medföra och beslö sig för kvarstad, fann sedlighetens högsta väktare i moderlandet det litta inom området för sina skyldigheter att äfven på något sätt söka skydda dottern Suomi för att besmittas af skalden Frödings illa aktade moral. Till den ändan skref hr justitieministern privatim en liten påminnelse till den finländska civilchefen senator W. Eneberg.

Hr Eneberg skref härpå till prässöfverstyrelsen och frågade om nämnda myndighet vidtagit några åtgärder i saken. Och prässöfverstyrelsen å sin sida tillskref vederbörande prässombudsman och frågade, äfven dea, om någonting blifvit tillgjort.

Svaren ha nu influpit. Hr prässombudsmanen i Åbo har tagit tvänne exemplar i beslag, hr prässombudsmanen i Helsingfors ett, hvilket allt skett under den allra senaste tiden. Huruvida prässöfverstyrelsen skall vidtaga några ytterliga åtgärder synes osannolikt, sedan, enligt hvad vi erfarit, den för Finland afsedda upplagan af Frödings dikter numera är slutsåld.

Den svenska justitieministern kan emellertid två sina händer. Moralen är räddad.

Andra tidningar.

— **Första profnummern** af Ungdomsföreningarnes nya tidning utkommer i slutet af denna månad. En andra nummer torde utkomma jultiden. — W. Nyh.

— **Fennomanin och Norrbotten.** Kaiku, fennomanernes väktare i höga norden, har åter fått sigte på en ny fara för finskheten uppe i gränsmarkerna. Det är den nya folkhögskolan i Boden. I sitt senaste nummer (för den 28 oktober) innehåller bladet en längre artikel „Sveriges nordligaste folkhögskolas ändamål“. Af uttalanden i svenska pressen, af talen vid invigningshögtidigheten, af elevernas modersmål, af läroverkets undervisningsspråk och af en meningsyttring af svenske konungen (han har nämligen bekostat en finsk elev till skolan) kommer bladet till det resultat, att folkhögskolans ändamål är att försvenska den finska befolkningen i Norrbotten.

I anledning af att „några finskatalande i Sverige“ i Haaparanta Lehti beklagat sig öfver de olägenheter, som härröra därpå, att de icke kunna landets språk, skriver bladet, att „herrarne i Sverige icke hitta på andra medel för dessa missförhållandens aflägsnande, än att de försöka locka hela folket att helt och hållet

lämna sitt fäderneärfda språk och sin nationalitet; därför inrättas de svenska skolorna och påtrugas folket svenskspråkig literatur; själfva nattvardsundervisningen börjar man redan meddela på svenska språket. Hela folket plågas, och dess språk förtrampas till marken. Och det kallar man sedan svenskarnes kärlek till finnarne“.

Bladet menar, att en genare, behändigare väg att komma till målet: att göra finnarne delaktiga af bildningens frukter, vore finska skolor, finska böcker, finska talande skollärare, präster, domare och öfrige tjänstemän. Då skulle det icke behövas tolk; detta skulle vara den nästa vägen för folket. Men för herrarne är det opassligt, och talet där om är för dem en bitter bit.

Men, säger bladet, „utan att straffas skall det svenska folket icke förtrampa finnarne språk“, och det citerar därpå ett uttalande af biskop Johansson i hans folkskrift: „Kansan Ystävä“. Biskop Johansson skriver, att den, som fordrar aktning för sin ägen nationalitet, den skall hysa aktning äfven för andras, och att den som önskar framtid för sitt äget folk, han får icke förtrycka en annan nationalitet, hvarjämte biskopen tillägger, att man särskildt af de mindre folken kunde vänta, att de skulle hålla dessa föreskrifter i hälgd.

Så långt Kaiku. Nya Pressen yttrar sig härom: Vi vilja för denna gång icke vidare uppehålla oss vid tidningens opåkallade och taktlösa inblandning i ett annat lands åtgöranden mot dess ägna undersåtar, ej håller vid dess tal om ett förtryck, som existerar blott i dess ägen inbillning. Men bladets uttalanden gifva osökt anledning till några jämförelser. Det är verkliga rörande, hvilken medkänsla fennomanins organ hysa för „förtryckta nationaliteter“, när det blifver fråga om sådana utom landets gränser. Annat är det, när det gäller äget lands inbyggare. Här föra Kaiku och dess gelikar ett öppet utrotningskrig mot allt svenskt, och det oakadt svenskarnes ställning i detta land dock är i någon mån en annan än t. ex. finnarne i Sverige. För fennomanerne existerar naturligtvis icke något straff; de få fritt busera. Men tycker, att det redan vore på tiden, att fennomanins organ först skulle sopa rent för ägen dörr, innan de gifva sig ut i renhållningsärenden till andra folk.

Literatur.

— **Karl A. Tavaststjernas nya arbete**, som utkommer till julen på Söderströms & C:s förlag, skall bära titeln „En patriot utan fosterland“. Innehållet utgöres af en politisk tidskildring från 1850 och 1860 talen, hvilken föregås af en, enligt hvad det förljudes, synnerligen väl skriven introduktion. Arbetet skall omfatta omkring femton tryckark.

— „I natt och is“ blir titeln på Nansens originalarbete öfver sin polarexpedition. Arbetet utkommer hos firman F. A. Brockhaus i Leipzig, hvilken förut förlagt arbeten af Nordenskiöld, Stanley m. fl. forskningsresande. I natt och is är det enda verk, hvari Nansen själf beskriver sin epokgörande polarresa. Till jul torde två häften af arbetet föreligga färdiga.

Från folkhögskolans fält.

— 32 elever inskrefvos vid Kronoby folkhögskola i tisdags för en vecka sedan, då skolan begynte sitt sjätte värksamhetsår.

Ny fyr på Bengtskärr.

Den komité, som 1880 var tillsatt för frågan om uppförande af nya fyrbåkar och andra säkerhetsanstalter för sjöfartens betryggande vid Finnlands kuster, föreslog som bekant att i ändamål att ej mindre underlätta seglationen vid inloppet till Finska viken än ock, då flere års erfarenhet visat,

att fartyg, ämnande sig till Utö, förolyckats eller åtminstone lidit förluster i den öster därom belägna skärgården, betrygga fartygens inkommande i Åbo skärgård ett lämpligt fyrfartyg försedd med två lysningsapparater, hvilka hvardera frambringa stadigt hvitt sken, synbart på tio minuters afstånd, utsättes utanför tjuguefttgrundet Oleg, beläget mellan Hangö och Utö på latitud N 59 gr. 35 m. och longitud 21 gr. 59 m. O från Greenwich. Förslaget, som äfven senare förordats af skeppsbefälhavareföreningarna i Helsingfors och Åbo, har dock icke, säger vintertraffikkomitéen, ledd till någon åtgärd, och kan väl knappast numera tillfredsställa behöfv, då ett dylikt fyrskepp icke skulle komma att gagna vår vintersjöfart. Sedan emellertid de senare årens erfarenhet ådagalagt, att nordliga vindar bilda en öppen ränna längs finska kusten, som i kritiska tider kan användas af turbåtar för uppnående af Hangö, har behöfv af en fast belysning på stället blifvit allt mera trängande. Exportföreningen har äfven uttalat sig för en dylik åtgärd. Med anledning därpå har projekt till en fyr på Vänö-Kalkskär enl. s. k. tripolsystem, försedd med fyrapparat med blixtsken och en röd sektorfyr för utmärkande af Olegs grund, utarbetats på lotsstyrelsens och stiger kostnadsförslaget till 240,000 mark, hvaraf 133,000 för tornet, 64,000 mk för fyrapparater och 43,000 mk för bibyggnader. Med detta förslag har i främsta rummet afsetts att fylla luckan mellan Hangö och Utö fyrrar, så att en kontinuerlig belysning af kusten erhålles. Emellertid kan saken äfven ses ur en annan synpunkt. Gäller det att i främsta rummet betjäna seglationen på Hangö, så är en fyr på Värö-Kalkskär allt för långt aflägsen från Hangöinloppet för att vid inseglingen vara till gagn, under det att, om fyren förlägges närmare Hangö, densamma kommer att kunna användas vid inseglingen till Hangö i mörker, emedan man genom s. k. krysspajlingar vore i stånd att bestämma fartygets läge. Såsom lämplig plats för ett dylikt fyrtorns uppbyggande har utpekats den 15 minuter WSW från Hangö fyr belägna utklippan Bengtskärr, hvilken är det sydligaste skär, som kan frägakomma för uppförande af ett fyrtorn i trakten. Vid det besök på platsen, som komitéen gjorde den 27 juli, befanns skäret äfven lämpligt för uppbyggande af en fyr jämte nödiga boningshus. Bengtskärr är nämligen en större klippa af dimensioner 230 m. i norr och söder och 160 m. i öster och väster; på dess högsta punkt (10 m. öfver hafsytan) finnes ett sjömärke uppsatt; ungefär midt på holmen finnes en plats cirka 5 m. öfver hafsytan, lämplig för en fyrbyggnads uppförande; bärgrunden består af finkornig och fast granit. Kostnaderna för en fyrbyggnad på Bengtskärr hafva beräknats uppgå till ungefär samma belopp som för en fyr på Vänö-Kalkskär eller i rundt tal till 250,000 mark.

Vintertraffikkomitéen föreslår därför i första rummet uppförande af en fyr å Bengtskärr.

Enligt hvad vi erfarit, har detta förslag äfven vunnit afseende från vederbörandes sida.

Ritningar till fyren äro redan uppgjorda. Ängaren Eläkön med öfverarkitekten, hofrådet G. Granholm ombord har afrest till Bengtskärr för att taga terrängen i närmare skärskådande. — Hbl.

Domstolsnotiser.

— **Sammanstötning mellan Gefle och von Döbeln.** Målet mellan dessa fartygs rederier och befälhavare, angående ersättning för de skador fartygen lidit vid sammanstötningen utanför Tenö förliden höst, slutbehandlades i lördags inför Stockholms rådhusrätt. Som vittnen hördes kaptenerna Dyrsen och Linder, hvilka, båda på anförda skäl, förklarade sig anse, att Gefles befälhavare varit orsak till olyckan genom felaktig manövrering. Vittnena ansågo jämväl, att signalerna från von Döbeln varit fullt tydliga. Kommendörkapten von Konov och lotskapten Smitt, hvilka äfvenledes hördes, ansågo däremot,

att också von Döbelns befälhavare gjort sig skyldig till felaktig manövrering och att dess signaler lätt kunnat missförstås från Gefles sida. Båda parterna öfverlämnade målet till pröfning och yrkade hvar för sig bifall till sina käromål. Utslag meddelas annan dag.

Skandinavien.

— 80 år fyllde den 4 d:s kyrkoherden i finska församlingen i Stockholm *Adolf Sjöding*. Äldringen förättar ännu sin i 41 år innehafda tjänst som Finska församlingens själasörjare samt ombesörjer äfven själf expeditionsgöromålen.

— **Sälens förstör strömmingsfisket**, klaga strömmingsfiskarene nedåt Bråviken. Medan männen syssla med noten, tittar sälén på, men så snart noten varpas in å land, är nämnda storätare framme, så att knappast en enda strömming finnes kvar vid notens upptagande. Hittills ha ej dragits många varp, som ej misslyckats på grund af sälens mellankomst, skriver Östergöten.

Sjöfarten

— **Altai-processerna.** Till Ekenäs rådstufvurätts sammanträde den 9 d:s hade särskilda personer, tillhörande besättningen å i Vårdö hemmahörande barkskeppet Altai, för närvarande liggande i Lappvik, uttagit stämning å skeppets befälhavare, kapten G. E. Österlund, med yrkan på befälhavarens lagliga förplikande att genast afmönstra kändande från nämnda fartyg samt till dem utbetala deras inestående hyra äfvensom respen ingar hem. Dessutom yrkades ansvar å svaranden för det icke tillhandahållit fartygets besättning kost i enlighet med för finska fartyg fastställd matordning. Och anfördes, att om meningen vid manskapets förhyrning varit, att fartyget skulle bli öfver på vinterresa samt den på våren förhyrda besättningen borde vara detsamma följakt äfven därunder, hade sådant särskildt med fast afseende därå, att fartyget, sedan Österlund antagits till befälhavare därå, icke gjort några vinterresor, bort uttryckligen stipuleras i kontraktet. Ut käromålet framhölls därjämte, att befälhavaren underhållit besättningen med dålig kost, brödet hade t. ex. varit bemängdt med mask o. s. v.

Befälhavaren Österlund från ofvan nämnda barkskepp hade i sin tur till rätten instämt samma personer, som i det föregående målet uttagit stämning på honom, med yrkan på deras fällande till laga ansvar för vägran att lyda befäl, samt för att de hade d. 22 och 23 september olofligen aflägsnat sig från fartyget, hvarför Österlund yrkade ansvar på dem för myteri.

Som ombud för kändandene uppträdde sakföraren F. Beckman från Hangö. Kapt. Österlund närvar personligen samt biträddes af kronolänsman, hofr. auskult. A. Kalm.

Kapten Österlund förklarade, att fartygets kost var sådan den brukar vara på fartyg samt att besättningen icke för befälet klagat öfver densamma och styrkte detta sitt påstående genom ett vittne, fartygets styrmann. Besättningen åter hade två vittnen, arbetare från Lappvik, som intygade, att brödet var möjligt och bemängdt med mask samt att fläsket och smöret varit uselt.

Kändandenes ombud ansåg, att rådstufvurätten ej var rätt forum för upptagande af det af Österlund mot besättningen väckta åtalet, emedan härmed afsågs ett så groft brott, att endast domstol i den ort, hvarest brottet begåtts, ägde rätt att behandla detsamma. I anledning härpå ansåg sig rådstufvurätten jämlikt § 245 i sjölagen icke behörig att upptaga förenämnda mål mot besättningen.

För att med flere vittnen styrka det fartygets kost vore god, anhöll kapten Österlund om uppskof, hvilken anhållan af rätten bifölls, och uppsköt målet till lördagen den 7 dennes kl. 12, hvarjämte tillika förordnades dess proviant skulle värkställas af kapten K. E. Gardberg och f. d. sjömannen Aug. Sundell. — V. N.

— **Inger.** Stockholm, 7 nov. Norska barkskeppet Inger, hemma i Tvedestrand och som, på resa från Riga till Hernösand, i finska skärgården gjort haveri, har nu hit inbärgats samt intagits i lilla Djurgårdsdockan för reparation. Fartyget var befraktadt att intaga full last af trävaror från Hernösand till Santos.

— **Skbk Ellen**, som blef landdrifven å Mariehamns redd, togs flott i onsdags af bärgningsångaren Eol och bogserades af denna till hemorten Lemland, för att där gå i vinterkvarter. Skeppet led icke någon vidare skada än att bägge ankarna förlorades.

— **Bg Hildas haveri.** Rörande haveriet hafva vi fått mottaga följande detaljuppgifter: Den 6 dennes på aftonen observerades briggen liggande för ankar i nödställt läge af Karlskärnsborna, hvarför fiskarene Karl Erik Holmberg och Karl August Mattsson från Karlskär samt August

Alex. Eriksson från Kråkskär lämnade hemmet för att i båt söka hjälpa de nödställda. Trots den rasande stormen och mörkret lyckades man uppnå briggen, hvilken kl. 1 på natten grundstötte, sedan bägge ankar-kettingarna sprungit. Till följd af den rådande orkanlika stormen kunde fartyget lämnas först i daggröningen, men kunde man då icke söka hemmet, utan måste hålla undan vinden till Viggskär, där ett 6 timmars uppehåll gjordes. Den 7 på aftonen nåddes Karlskär. Under natten mot söndagen, då vinden något hade bedarrat, begaf man sig ut till briggen, för att försöka bärga det lösa godset. På måndags morgon landsattes därpå kaptenen och den 7 man starka besättningen till Nötvik, hvarifrån de anlände till staden, där kaptenen anmälte protest och uppgjorde kontrakt med Skärgårdstaufk aktiebolaget om räddning af vraket. Efter det däckslasten lossats, lösrycktes vraket och bogserades till säker hamn vid Karlskär. Bärgningsarbetet pågår ännu under förhoppning att såväl vrak som last skola räddas. Sedan kaptenen anmält om förhållandet å härvarande tullkammare, afsändes bevakning till ort och ställe.

Fartyget, som nyligen i Kiel undergått större reparation, äges af kapten Mårtensson i Åbo och föres af kapten V. R. Vesterholm, icke Vestman, som i senaste nummer uppgafs, samt var, liksom frakten, oassureradt. Last hade intagits i Jakobstad hos firman Strengberg och destinationsort var Glückstadt. Lasten var försäkrad hos Christensen i Hamburg och fraktförskottet i försäkringsbolaget „Ägir“.

Af besättningen afmönstrades 4 man, hvilka i dag afreste med Åland, hvaremot de öfriga kvarstanna för att beediga sjöförklaringen.

— **I marvatten.** I Raumo hemmahörande barkskeppet Aalto, kapten J. Söderlund, på resa från Hudiksvall t. Lybeck med trä har sprungit läck den 6 dennes på höjden af Grönland under svår VNV storm. Den 11 observerades skeppet af tullängaren Suomi, som, då fara för strandning mot kusten förelåg, assisterade och inbogserade fartyget till Ledunds fjärd, där det förankrades. Sedan hjälp från staden anländt, hoppades man som i går afton få skutan läns. Befälhavaren, som å Degerby tullkammare anmält om förhållandet och därifrån erhållit tullbevakning ombord, vistas för tillfället i staden för att meddela sig med aflastare och assuradörer.

Skpt Evelina, K. E. Ekbohm var den 12 klar att afsegla från Malmö till hemorten.

Mandal, nov. 2. Ryska barken Avenir har med roderskada inkommit hit, men kan reparera utan att lossa.

Frankomna fartyg.

Den 10 november.

Skbk Emil, M. Eriksson, Köpenhamn.

Den 11 november.

Bk Sara, Karlsson, Gefle.

Den 13 November.

Bk Anni, G. R. Sagulin, Trawemünde.

Skeppslista.

Nov. **Inklarerade fartyg.**
11. Sofia, ångf., E. P. Troberg, fr. Stockholm.
12. Erika, sump, M. Enlund, från Stockholm.

Nov. **Utklarerade fartyg.**
12. Sofia, ångf., E. P. Troberg till Åbo.

Från allmänheten.

Till Redaktionen för tidningen „Åland“.

Med anledning af ledande artikeln i N:o 89 af tidningen „Åland“, där mitt yttrande vid kommunalstämmen i Hammarland den 23 sistlidne oktober, i frågan om Näsby privata folkskolas öfvertagande af kommunen, blifvit nästan till oigenkänlighet vanstäldt, får jag härmed tillsända ärade redaktionen mitt uttalande, sådant det i verkligheten lydde, för att i förstutkommande nummer af tidningen intagas:

„Då äfven jag blifvit uppmanad att infinna mig vid denna stämma för att uttala min åsikt i frågan om privata folkskolans i Näfsby öfvertagande af kommunen, beder jag att få anföra följande:

Alldenstund i denna kommun finnes en fast folkskola, som i många år värvat med framgång, och församlingen denna sommar till förbättrande af den mångenstädes skrala hemundervisningen beslutit att inrätta 2:ne ambulatoriska barnskolor, så kunde tyckas, att här i denna sak allaredan ärgjort, hvad man af detta samhälle, bestående af 2,000 personer, af hvilka omkring 300 och kanske ännu flere befinna sig i främmande länder, under nuvarande förhållanden rimligtvis kan begära. Skulle kommunen nu öfvertaga denna folkskola, så synes mig och vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att ytterligare 2:ne fasta folkskolor här inrättas, nämligen en i kommunens norra och en i dess södra del, *hvilket jag och för min del allrahälsigt önskar*, ehuruval jag inser att detta kräver alltför dryga omkostnader. Men när jag tager hänsyn till de omständigheter, som för närvarande äro förenade med denna privata folkskolas existens, så måste jag i ägenskap af medlem i kommunen och ännu mera *såsom församlingens själsörjare* till den framtillda begäran svara ett ärligt och afgjort nej“.

Detta mitt yttrande, som jag hade skriftligen aflämnat för att i stämmaprotokollet intagas, kom dock icke att ingå däri, emedan ordföranden på min tillfrågan förklarade, att protokollet skulle komma att blifva ytterst kort. Väl var det, att jag ännu hade mitt lilla andragande i förvar.

Af artikeln i N:o 89 vill det synas, som om i denna kommun skulle finnas tvänne ungefär jämnstarka partier i skolfrågan. Jag vill därför upplysa „Ålands“ läsarekrets därom, att af kommunens 105 lägenhetsinnehafvare åtminstone 100 hysa helt andra åsikter i berörda skolfråga än artikelförfattaren, och bland dessa finnas många rättänkande, för läskunnighet och folkupplysning nitälskande husbonder. Artikeln innehåller för öfrigt så många förvrängningar af faktiska förhållanden, att man därpå icke alls kan inlåta sig i något svaromål. Åtminstone för mig är det alldeles splittrigt, att den sorgliga språkstriden i vårt land skulle stå i något sammanhang med privata folkskolan i Näfsby by af Hammarlands socken på Åland. Insinuationerna mot mig har jag visserligen observerat men fäster icke något vidare afseende därvid, utan må de gärna stå för författarens ägen räkning.

Hammarland d. 10 november 1896.
Aug. Sjögren.

Har man någon fröjd af en två års pojke?

Ibland tycker jag att fröjden ej är särdeles stor. Jag tyckte nog så i går, när min ägen pojke kommit in i mitt arbetsrum och där „skurat“ maten och sin bästa, hvita kläder med innehåll i mitt bläckhorn. Tio minuter efter det han fått på sig rena kläder var han genast redo att leka i kolboxen, och litet senare på dagen klistrade han upp för fem mark nya frimärken på förmaksväggen samt kastade en dyrbar „white rose“-parfymflaska genom fönstret för att „se hur den försvann“.

Efteråt dök han ned midt i en fin, nybakad tårta, och en stund senare fann man honom sittande på matsalsbordet med sockerskålen mellan benen — och innehåll i magen.

Han har redan kostat mig flere hundra mark i läkarearvode, och jag känner på mig, att jag har rätt, när jag förlägger mina få grå hår till det första året af hans lif, då jag nätterna i ände kunde få bära honom fram och tillbaka öfver sängkammargolfvet.

Och har han någonsin gjort något för att ersätta mig allt mitt omak?

Ah! Nu hör jag hans små fötter komma stampande ute i salen; jag hör, hur själfbelåtet han skrattar öfver att han ett ögonblick lyckats smita ifrån sin mor.

Men dörren är stängd! Den lille ovärdige vagabonden kan inte komma in, och jag tänker inte öppna för honom. Nej, det vill jag inte. Jag vill inte bli störd, när jag skriver. Han kan gärna skrika, om han har lust. Hvad behöfver jag —

— rätt, tatt, tatt trumma hans små knogar på dörren. Jag sitter tyst.

Ratt, tatt, tatt.
Jag sitter fullkomligt stilla,
— Pappa!
Intet svar.
— 'nälla pappa!
Grym tystnad.
— Lillen tomma in — 'nälla pappa!
Han ska' inte få komma in.
— Pappa min!
Jag skriver.

— Pappa, försätter den späda röst, 'nälla pappa, lillen få tomma in.

Näväl, jag är intet odjur, jag öppnar, och in rusar den lilla krabaten med utsträckt armar, strålande ögon och leende ansikte.

Jag fångar honom i blinken, och hans varma, små mjuka armar slingra sig om min hals, de icke så särdeles rena kinderna läggas tätt till mina, och med sin barnsliga stämma hviskar han:

— 'nälla pappa!
Har man någon fröjd af sådant?
Jo, jag tror visst det! Han har orsakat mig många bekymmerfulla dagar och nätter; han har kostat mig tid och pengar, omtanke och själfupoffring, smärta och sorg. Ja, nog har han kostat mig mycket.

Men han har återbetalt allt, åter och åter — blott genom att hviska dessa båda ord i mina öron „nälla pappa!“

Sammanträden. Rederiet

uti förolyckade barkskeppet „UMAN“ kallas till allmänt sammanträde hos undertecknad måndagen den 23 dennes kl. 10 f. m. för att besluta om alla rederiets angelägenheter rörande ifrågavarande skepp och erinras att de frånvarande få åtnöja sig med de närvarandes beslut.

MATTS ERIKSSON.
Hufvudredare.
Svartsmara.

Kungörelse.

Till allmänhetens kännedom meddelas att i hälsovårdsordningen för Mariehamn förskrifven sundhetssyn kommer att anställas fredagen den 20 november och uppmanas gårdsägare och gårdsdisponenter att till nämnda dag hafva sina gårdar och bakgator befriade från all slags affall och orenlighet, latriner tömda och kalkade eller beströdda med torfströ, och får nämnden påminna om att all afstjälpling får ske endast på stadens allmänna afstjälpningsplatser. Mariehamn den 6 november 1896.

Hälsovårdsnämnden.

Till salu.
Lma Medelsey
hos
Frans Jaatinen.

RÄKNINGS-blanketter
till salu å
Tryckeriet.

TRYCKNING
af
Tidskrifter, Böcker,
&
Broschyrer.
KATALOGER.

Alla slags
Boktryckeriarbeten
utföras
noggrant och skyndsamt
å

Aktie, Avis-
&
Cirkulärbref.
Bjudningsbref
&
Brefblanketter.

ÅLANDS TIDNINGS-TRYCKERI-AKTIEBOLAGS

Adress-, Visi-
&
Förlofningskort.
Menyer & Etiketter.
Firmatryck & bref-
kuvert.

TRYCKERI
i
Mariehamn.
Nya moderna stilar, följakt-
ligen vackert tryck.

Vexlar & Anvisningar.
Affischer & Pro-
grammer.
För öfrigt allt slags
merkantilt
Accidenstryck.

STÅL-SYMASKINER.

för handtvärkeri- och familjehöfver af de förnämsta fabrikater, säljas till billigaste priser och förmånliga villkor med 2 till 4 års laglig garanti.
OBS! Delar och tillbehör för alla system hållas på lager endast hos
LEON. SÖDERSTRÖM.
Adr.: Wallgrens gård.

Nyheter!

Cigarrmunstycke af Aluminium, fint graveradt med Bernstensmunstycke och sjöskumsbrännare. Förvaradt i läderetui som är beklädt med sammet och atlas med *guldstämpel* „Åkta sjöskum och Bernsten garanteradt“. Pris styck 8 mk, pr dussin 60 mk.

i läderetui, beklädt med sammet och atlas, innehållande ett Cigarr- och ett Cigarrettmunstycke samt en tobakspipa, allt med Bernstensmunstycken. Pris per sats 15 mark. Återförsäljare antagas mot god provision. J. Ekvall.
Berggatan 7, Hermanstad, Helsingfors.

Hvad mera?

En högst fin förnickelpolerad sax, att begagna som: 1) vanlig sax, 2) värkstälbar knapphåls-sax, 3) brodersax, 4) nagelsax, 5) raderknif, 6) cigarsnappare, 7) linial, 8) nagelfilt, 9) moterstock. Pris styck 3 mk, dussin 24 mk.
OBS! Bore saknas i något hem eller på något skrifbord.

med sköldpadd inläggning på skaftet, 2 klingor, korskruv, glasskärare och cigarsnappare. Pris stycket 1 mk 50 p, dussin 9 mark.

Stor fickknif

Densamma knif men med våg å skaftet, hvarmed kan vägas 6 kilo. Pris stycket 2.50, dussin 15 mark.
Återförsäljare antagas mot god prov. J. Ekvall.
Berggatan 7, Hermanstad, Helsingfors.

En rätningko

är till salu hos styrman J. A. Jansson i Ämnäs.

Hallon-Smultron-Jordgubbs-Apelsin-Citron-Marsipan-Karameller.

Fruktmarmelad, Julgranskonfekt
hos
Frans Jaatinen.
Sälspäck
till salu hos **KARL FRIMAN.**
Lillbrockär.

Diverse.

Alla de auktionärer uti Ålands Skärgårdstrafik Aktiebolag, som icke inbetalt tecknade aktiebelopp erinras, att ovilkorligen före utgången af denna månad till undertecknad inbetala sagda belopp, samt afhämta aktiebrefven.
N. O. Nordenson.
OBS! Sista påminnelse före laga utsökning.

Vid Öfverby ångsåg

emottages korn att förmala till gryn till och med den 20 november.
OBS! 10 kappar i satsen.

Lokalombyte!

Att jag flyttat min affär till Handlanden JAATINENS förra butik får jag vördsammast den ärade allmänheten delgifva.
O. Wirén.
Urmakare.

Annons-byte.

Annonser som införs i detta blad kunna, om så önskas, införas i alla i Finnland, Sverige, Norge och Danmark utkommande tidningar.

Prof å böcker gratis

få de som vilja blifva kommissionärer om de skriva till A. O. Hässler, Stockholm.

Utbjudes hyra.

Ett treftigt rum med helinackordering för en eller tvänne ungherrar hos
IDA BARCK.

Tillvarataget.

5 hvita får märkta och omärkta, kunna återfås hos torparen E. J. Eriksson i Västansunda.

Ett svart lam

å N:o 8 Södersunda.

Ett svart lam

å N:o 5 Södersunda.

En svart gumse och en hvit tacka

är tillvaratagen och kan af ägaren återfås hos
Johan Lindeman.
Finnström, Kulla.

En svart gumse

är tillvaratagen och kan återfås hos bonden
K. I. KARLSSON.
Möckelö.

En hvit gumse

är tillvaratagen hos styrman J. A. Jansson i Ämnäs.

Daglista.

Postkontoret
hålles öppet tillsvidare hvarje hylgfri dag från kl. 10—2 och fr. 4—6 e. m.
Sön- och hylgdagar är postkontoret tillgängligt för allmänheten från kl. 4—6 e. m. utom när gudstjänst hålles i staden, då postkontoret är öppet från 3—4 och 6—7 e. m.
Upphissad flagg å postkontoret utmärker att detsamma är öppet för allmänheten.
Brefdåorna tömmas sista gången kl. 9 e. m. samt 1/2 timme före dagposternas afgång.
Posterna öster- och västerut befordras med Mariehamn anlöpande ångbåtar.
Posten till Lemland, Lumparland, Granboda, afgår på torsdagar och måndagar kl. 12 p. d. till Eckerö och Hammarland hvarje onsdag och lördag kl. 1.
Till Godby och Sund med ångb. Åland och Stella, samt måndag kl. 10 f. m.
Till Geta samtidsigt som till Sund.
Till Vårdö, Kumlinge och Brändö tisdagar och lördagar kl. 2.
Till Degerby med „Sofia“, dessutom med Mariehamn och Skärgården och på måndag kl. 12 via Granboda.
Till Jomala måndagar, onsdagar o. lördagar.

Ordningerrättens kansli

öppet: kl. 10—1 och 4—5.
Kongl. Danska, Svenska och Norska konsulatens kansli öppna alla hylgfridagar från kl. 10—3.
Nordiska Aktiebanken: hålles öppen hvarje hylgfri dag från kl. 10—3.
National-Aktie-Banken: hålles öppen alla hylgfrida dagar från kl. 10 f. m. till kl. 3 e. m.
Lotsfördelningskontoret: hvarje hylgfri dag kl. 10—3.
Sjömanshuset: alla hylgfrida dagar kl. 9—12 och 3—6.
Hamnkontoret: öppet alla hylgfrida dagar fr. kl. 8 f. m.—8 e. m.
Telegrafkontoret: alla dagar kl. 8 f. m.—10 e. m. Mariehamns tid.
Tullkammaren: hålles öppen alla hylgfrida dagar kl. 10—1 och 1/2—1/2.
Ålands Lånebibliotek: Lördag kl. 3—4.
Läkarenes emottagningstider: Stads-läkaren, dr Artur Tollet emottager sjukbesök alla hylgfrida dagar från kl. 11—1 på dagen samt sön- och hylgdagar från kl. 10—11 f. m.
Provincialläkaren dr A. af Ursin Godby kl. 11—1.
F. B. K:s Lånebibliotek hålles öppet alla lördagseftermiddagar.

Tryckeriet

hålles öppet alla dagar från kl. 7—1 f. m. samt från kl. 3—8 e. m. utom onsdagar och lördagar, då detsamma stänges kl. 6 e. m. — Sön- och hylgdagar är Tryckeriet stängt.

Mariehamn, 1896.

Ålands Tidnings-Tryckeri-Aktiebolag.